

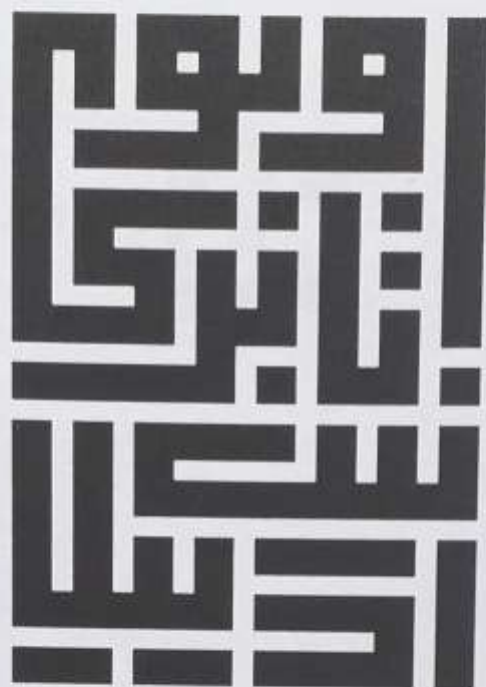
شیراز فردن ایچ سسر

جاسم بابا او غلو

شعر تو یلوسو



الشاعر
جاسم بابا اوغلو
الحفظ



ته لافردن اینجه سس لر



جاسیم بابا اوغلو

انتشارات حکیم نظامی گنجه‌ای



ته‌لا فردن اینجه سس‌لر

سنجیلیمیش شعرلر

شاعر: جاسیم بابا اوغلو

ویراستار: ندارد

صفحه‌آرایی: کارگاه نشر نظامی

طرح جلد: مجید راستی

مشخصات ظاهری: ۱۳۰ ص، رقعی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۸۹-۸۷-۶

ناشر: انتشارات حکیم نظامی گنجه‌ای

چاپ: صحافی ولیتوگرافی: تهران، مشکین

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰

نقل و چاپ نوشته‌ها یا هر گونه برداشت به هر شکل،

منوط به اجازه‌ی رسمی از ناشر است.

سرشناسه: بابا اوغلو، جاسیم، ۱۳۵۸ -

عنوان و نام پدیدآور: ته‌لا فردن اینجه سس‌لر / جاسیم بابا اوغلو.

مشخصات نشر: تبریز: انتشارات حکیم نظامی گنجه‌ای، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۳۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۸۹-۸۷-۶، قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: شعر ترکی -- عراق -- قرن ۲۱ م.

موضوع: Turkish poetry -- Iraq -- 21st century

رده بندی کنگره: PL۳۱۴

رده بندی دیویی: ۸۹۴/۳۶۱۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۶۷۷۶۴

نشانی: تبریز، اول خیابان طالقانی، ساختمان نورافرا، طبقه ۳

تلفن: ۰۴۱۳۵۵۴۰۰۵۲-۰۹۱۴۸۶۰۶۹۶۶

آدرس سایت: Nezamibook.ir

آدرس الکترونیکی: Nezami.Pub@gmail.com

فهرست

۹	عراق توركلرى - تەلافر (تل اعفر)
۱۳	تەلافر توركلرى
۱۵	شاعیر حاققیندا
۲۰	اۆلدۆكدن سونرا
۲۳	اوينايان اولماز
۲۵	بهار
۲۸	آيا چيخدى
۳۱	داغلار
۳۴	خورما آغاجى
۳۷	باخ
۴۰	دونيادان نه بۆلدون؟
۴۳	دالى بيلمىسن
۴۷	دۆندوم
۵۱	دئىيل
۵۴	عيب آراما
۵۷	قارا گۆزلىرى
۶۰	گۆيرچين
۶۳	ياوروم وطنه
۶۶	كۆچەلىم كۆنول!
۶۹	سولوبدور
۷۱	كۆتۆ زمان
۷۴	نازلى گلমেدى
۷۶	نەلر ايدىك، نەلر اولدوق
۷۹	يار يار

۸۲	گۈزل
۸۴	وثريلمز
۸۷	يارا سۈيلىمە بولبول
۹۰	نصيحت
۹۲	گىتتىدى عۇمور دۇنمز اولدو
۹۵	اونوتمام تەلافر
۹۸	قالماسين
۱۰۱	نزار تەلافر
۱۰۴	كىمسە كىمسەنى بېنىمىر
۱۰۷	هر شنى منىم
۱۱۰	اۋوچويدوم دولاندىم
۱۱۴	ايل لر محزون
۱۱۷	اويان
۱۱۹	قالان عۇمروم غربت ائلده بيتيردىم
۱۲۲	بو جانى قوربان اتميشم
۱۲۵	غريب بولبول
۱۲۸	غربتده عاشق

کتابین حاضیرلانماسیندا زحمتی
اولان «حسن اوموداوغلو» و
«مرتضی سلمانی»یه تشکرمو
بیلدیریرم!

عراق تورک‌لری - ته‌لافر (تل اعفر)

ان سون حساب‌لا مایا گۆره عراق جمهوریت‌ینده اوچ میلیون یاریم تورک دیللی جمعیت یاشاییر. اونلار اؤزلرینه تورکمن دئییرلر. دنمک اولار بونلارین هامیسی اوغوز خالق‌نین بایات طایفاسیندان دیر. دده قورقود^۱ و ملاً محمد فضولی ده همین طایفایا منسوب دور. تورکمن لرن عراقین مختلف بؤلگه‌لرینده یاشاییرلار. کرکوک، ته‌لافر، اربیل، خانقین...

تورکمن لرنه واخت‌دان عراق‌دا یاشاییرلار دقیق بللی دئییل. آنجاق دنمک اولار «اموی لرن دؤروندن تورک‌لرین عراق‌دا یاشادیقلاری معلوم دور». ^۲ عبّاسی لرن خلافت دؤرونده ایسه تورک لرن حکومت‌ده و قوشون سیرالاریندا بؤیوک رؤل اوینامیشلار.

تورک‌لرین عرب عالیمینه گوجلؤ آخینی و یا اوردو یا قاتیلاراق گتیریلمه‌لری عرب سرکرده‌لری نین اسلام بایراغی آلتیندا یاخین و اورتا شرق‌ده کی فتح‌لری ایله باشلا ییر. ^۳

۱. «پیغمبر (ص) زمانیا یاخین بایات بویوندان قورقود آتا دئییرلر بیر آر قوپدو». (کتاب دده قورقود - درسدن نسخه‌سی)

۲. عرب ادبی - بدیعی قایناق‌لاریندا تورک. محمد حسن قنبرلی. باکی. ۱۹۹۸.

۳. عرب ادبی - بدیعی قایناق‌لاریندا تورک. محمد حسن قنبرلی. باکی ۱۹۹۸

«فاضیل مەھدی بیات» تورکمن لرین عراقا گلەلری نین سەگگیز

تاریخی دۇرونو گۇستریر:

(۱) امویلەر دۇرو (۲) ایلك عباسیلر دۇرو (۳) معتصم یین دۇرو (۴) بۇویە اوغوللاری [آل بۇیە] (۵) سلجوقلولار دۇرو (۶) موغوللار دۇرو (۷) قاراقویونلو و آغقویونلو دۇرو (۸) عثمانلی و صفویلر دۇرو. یئری گلەیشکەن قید اندک کی، بو بۇلگودە آذربایجان تورکلری نین دە عراقا گلە تاریخینی معینلشدیرمک چتین دئییلدیر.^۱

بوتون بونلارلا یاناشی قاینالاردا تورکلرین عراقا ایلك گلەیشلری حاققیندا وئریلن سوراقلار اولدوقجا مختلف و ضدیت لیدی. باشدا عراقداکی تورکمن لرین تاریخی ایله آردیجیل مشغول اولان گۇرکملی عراق تاریخیچیسى «مصطفی جواد» اولماق لا بیر سیرا تاریخیچیلر تورکلرین عراقا ایلك گلەیشینی ۳۲- جی هجری ایلی ایله باغلایرلار. چونکی محض بو ایلدە عربلر بیر سیرا تورک دیارلارینی فتح ائتمیشدیلر. لاکین بو واخت چوخ آز آدام اسیر کیمی مسلمان دۆلتینه، او جملهدن عراقا گتیریلیمیشدیر.

طبری (۸۳۹-؟) باشدا اولماق لا بیر چوخ عرب تاریخیچیلری ایسە تورکلرین کوتلەوی حالدا عراقا گلەلری نین اموی لرین ایلك خلیفەسى اولان «معاویە ابن ابوسفیان» (۶۶۸-۶۶۱) دۇرونده، خصوصیلە ۵۴- جو هجری (۶۷۴ م) ایلینده باش وئردییینی گۇستریرلر. طبری نین دلیللریندن بیرى بودور کی، عربلر تورک مملکتینی فتح اندرکن «عبیداله ابن زیاد» بوخارالی لاردان ایکی مین نفر سەنچمە اوخچو گتیرەرك بصرە شەهرینده یئرلشدیرمیشدیر.^۲ بو فیکری دولاییسى ایله عرب جغرافیاچی لاری «البلاذری» و «یاقوت الحموی» دە تصدیق لمیشلر.^۳

۱. تورکمن تاریخیندن یاپراقلار. بغداد ۱۹۷۵.

۲. تاریخ الامم و الملوک. ابو جعفر محمد ابن جریر الطبری، ج ۱- ص ۹۶. مصر.

۳. فتوح البلدان، ابوالحسن البلاذری، ص ۸۸. قاهره، ۱۹۳۲. ایضاً معجم البلدان، یاقوت الحموی، ص ۱۱۹. بیروت.

«فاضل مەدی بیات» قایناق‌لارا اساس‌لاناراق یازی‌ر کی، بوخارالی تورک‌لر بصرەدە اولدوق‌لاری واخت عبیداللەین اوردوسوندا خدمتە گیریب، اونون سفر و یوروش‌لرینە قوشولموش‌لار. ان یاخش‌ی اوخچو اولدوق‌لاریندان عبیداللە اونلارا یوکسک درجەدە گوۋنمیش و حت‌ی اونلارین یاشادیق‌لاری محلە‌نین یاخین لیغیندا اۋزونە بیر سارای تیکدیرمیش و سارایین بیر قاپی‌سینی بو محلە‌یە اچمیش‌دیر.^۱ عرب خلیفە و والیلری طرفیندن تورک‌لرە اولان بو گوۋنچ، بو اینام سونرالار داها دا گوج‌لنمیش‌دیر. گۈرۈندویو کیمی، بو هنج دە سبب‌سیز دنیل‌دی. خلیفە‌لر اۋز حاکمیت‌لرینی قورویوب ساخلاماق، ایناملی حربی یوروش ائتمک اوچون تورک‌لر کیمی دۋیوشکن و قورخماز ساواشچی‌لارا بۋیوک احتیاج دویوردولار. بونا گۈرە دە فرصت دوشدوکجە اوردویا داها چوخ تورک جلب ائتمە‌یە چالیشیر‌دی‌لار. چونکی بیر عرب شاعری‌نین دندیی کیمی، «نعرە‌لری ایلدیریمین گۈرۈلتۈسونو باس‌دیران تورک‌لر، بیر ملّت‌دیر کی، مصاحب‌ت ائتدیک‌لری زمان ملّک‌لر کیمی گۈزل، محاربه ائتدیک‌لری آندا عفريت‌لر کیمی آمان‌سیز اولور‌لار»^۲ و یا جاحظین دندیی کیمی «یونانلی‌لارین فلسفە‌دە، چینلی‌لرین صنعت‌کارلیق‌دا، تورک‌لرین ایسە حرب‌دە تای‌ی - برابر‌ی یوخ‌دور»^۳....

۱. تورکمن تاریخیندن یاپراق‌لار، ص ۱۹. بغداد ۱۹۷۵.

۲. تورکمن تاریخیندن یاپراق‌لار، ص ۶۱. بغداد ۱۹۷۵.

۳. ثلاث رسائل، الجاحظ. لیدن، ص ۴۳، ۱۹۰۳.

ته لافر^۱ تورک لری

ته لافر موصل شهری نین ۶۰ کیلومتر لیینده ینرلشیر. جمعیتی تمامیه تورکمن دیر. لاکین ایچ لرینده آز سای دا عرب دیلینده دانیشان و عربجه یازان انسان لار دا واردیر. مرحوم دهخدا اوز انسیکلوپدیک لغتینده ته لافر (تل اعفر) آدی حاققیندا یاقوت الحموی یه اساس لانا راق یازیر: ^۲ کوتله آراسیندا تل اعفر؛ لاکین ضیاء لی و الیتار طبقه آراسیندا تل یعفر کیمی ایش لیر. بو آدین ان دوزگون شکلی ایسه التل الاعفر اولموشدور. بو ایسه اونورنگینه گؤره دیر... قالا و تیکانلی آغا جلار فصیله سیله زنگین بیر او یلاق دیر. سنجار ایله موصل آراسیندا ینرلشیر. اورتاسیندا بیر چای آخیر... ایچمه لی، جانا سینر وار. بورادا بوللو خورمالیق لار وار. ته لافر دن الده اندیلن رطب ایسه موصل شهرینه گن دیر.

ته لافر شهری داعیش تروریست قوروق لاشماسی نین تجاوز ونا

۱. اصلینده سوریا نی جه تل (تپه) و آکاد منشأ لی اعفر / عفر (قیر میزی / آلا) سوز لریندن یاران میشدیر. معنأ جا آلا (قیر میز) رنگلی تپه دنمک دیر.

۲. عامه ی مردم آنرا چنین (تل اعفر) گویند اما خواص تل یعفر گویند اصل آن التل الاعفر بوده است بخاطر رنگ آن... قلعه و ربضی است بین سنجار و موصل و در وسط وادی و در آن نهری جاری است... آبش گوار است... بدانجا خرما ی فراوان است که رطب آنرا به موصل برند. (دهخدا)

معروض قالیب، چوخلو شهید و نر میس جمعیتی نین بیر چوخ حصّه سی ده سورگون اولموش، ایتگین دوشن لر ده واردیر. ته لافر جماعتی تمیز تورک (اوغوز قوروپو دیلی نین بایات) شیوه سینده دانیشرلار. دانیشیق دیل لری نین فوتتیک جهت دن عرب دیلی نین تأثیری آلتیندا اولدوغو آچیق- آیدین بللی دیر. ننجه ایران تورک لری نین دانیشق شیوه سینده فارس دیلی نین فوتتیک تأثیری، وورغو، اینوتوناسیاسی آشکارجا سنزلییر. ته لافر تورک لری نین نحوی (سینتاکتیکا) زلال سو کیمی دیر. بو شیوه ده یازیلان شعری، متنی دینله ییب یا خود او خودوقدا اوزونو دده قورقود کتابی عالمینده گورورسن. عراق تورکمن لری نین نحوی سانکی دده قورقود کتابی نین نحوی دیر. دیل لرینده دیالکت سوز کیمی ایش لنین بیر چوخ سومر (سومار) سوزلری ده واردیر. بو دیلده شیرین، معنالی و حکمت دولو بایاتی لار (خوریات) واردیر. بایاتی عراق تورکمن لری آراسیندا ان چوخ سنویلن شعر ژانری دیر. بیز عراق دا؛ خصوصیه ته لافر شهرینده و بورادان اوزاق دا مهاجرن حیاتی یاشاییب، یارادان ادیب و شاعرلره خوش گله جک آریلا ییریق. آله اونلارا یار اولسون!

حسن اوموداوغلو

شاعیر حاققیندا

جاسیم بابااوغلو، ۱۹۷۹- جو ایلده، ته لافر^۱ شهرینده دونیا یا گوز آچدی. «موسوی» نسبینه منسوب اولان بابااوغلو، ایلک و اورتا مکتبینی ائله همین شهرده بیتیردی. سونرا «اداره و اقتصاد» اونیورسیتیه سینه داخیل اولدو. جاسیم ۱۹۹۷- جی ایلدن شعر یازماغا باشلامیش. ۲۰۰۸- جی ایلده شعر درنک لرینه آیاق آچییب. ته لافر شهرینین بیر چوخ شاعرلری ایله تانیش اولموشدور. ته لافر شاعرلری نین شعرلرینی اوخویوب، اونلارلا اوتوروب- دورماق لا شعر اینجه لیک لرینی اویرندی. کرکوک، ته لافر، تورکیه، آذربایجان جمهوریتی، تبریز و باشقا یئرلرده بیر چوخ فستیوال لاردا اشتراک انده رک اوز شعرلرینی دینله ییجی کوتله سینه چاتدیرمیشدی. شعرلری یوخاری دا آدی ونریلن شهرلر، اولکه لرده چیخان قزنت لرده یایلمیشدیر. عراق اولکه سی نین «اتحاد الادبا» آدلی درنه یی نین رسمی عضولریندن بیر اولان جاسیم بابااوغلو، ۲۰۱۷- جی ایلده فیس بوک واسطه سیله اربیل لی شاعر- «ادریس حلوب قصاب» ایله تانیش اولوب، اوندان یوکسک سویه ده بیلگی و تجربه الده ائتمیشدیر.

جاسیم ایندی یەجن بیر نئچە کتایین مۆلفی اولموشدور. اونلارین
بیر سیراسی ایشیق اوزو گۆروب، لاکین بیر نئچەسی تکیمل لشدیرمه
مرحله سینده دیر. بو اثرلر ده یاخین گله جکده یاییلا جاق دیر. جاسیمین
بوراخیلان اثرلری بونلاردان عبارت دیر.

آتالار توپراغی

کربلا توپراغینا

کیمسه سیز تەلافر

غربتده کی هایقیریش

امام علی (ع) حیاتی

گۆیدن سیزان داملالار

جاسیمین شعر دیلی اؤزونه مخصوص لوغو ایله سنچیلیر. او، اؤز
لیریکاسی، هیجانلارینی، حکمت موضوع سو ایله باغلی شعرلرینی
چوخ گۆزل فورمادا اوخوجوسونا چاتدیرا بیلن بیر شاعیر دیر. جاسیم
شعردن باشقا عراق تورکلری نین تاریخی، فولکلورو، پوبلیسیستیکاسی
ایله ده مشغول دور. اونون بیر سیرا اثرلری اجدادلاری اولان «ائمه»
حاققیندادیر. جاسیم عراقدا (موصل، تەلافر و...) گندن دؤیوش لرده
وطنینی، تورپاغینی، ناموسونو قوروماق اوچون میدانا آتیلیب. او، اوچ
دفعه اولوم له اوز- اوزه گلیب آنجاق تانری نین مرحمتی نتیجه سینده
اولومدن خلاص اولموشدور. ددهم قورقود دنمیشکن «اجل وعده
ایر مه یینیجه، کیسه اولمز، ازلدن یازلماسا قول باشینا قضا گلمز!»
جاسیم ایندی شاه مردان؛ مولا علی نین یاتدیغی «نجف» تورپاغیندا
یاشاییر. او ایدمان (ورزش) و بدن تربیه سی ادره سینده ایشچی دیر.
جاسیم صمیمی و یاخشى انسان دیر. کؤنولدن قوپان سؤزلری ایسه
اورک لره هوپور. جاسیم آلتی لیاقتلی و آبیروالی انولاد آتاسی دیر.
جاسیم قارداشا اوزون عؤمورله جان ساغلیغی و ادبیات دا یثنی-
یثنی نانلیت لر آرزیلاییریق.

اوغلوم

بىلەدەيم ياۋرومو جوان ئايىلەدەيم
بىلەدەيم الېمدن گئەرسن اوغلوم!
دئەيم ۋەتەن ياخشى، - سۆزۈم سۆيەلەدەيم،
اورەيىمى آتەش ئەرسن اوغلوم!

يەتتەدەيم ائىرىمى ياشىنا سنى
اوزۈندە گۆرۈردۈم بۈتۈن جەھانى
گەنج چاغىندا بۆيەلە آغلەتەين مەنى
گۆز ياشىم آخىدەپ قىيارسان اوغلوم!

آنان آغلار، دورماز گۆزونون ياشى
مزاره ائنديرديم قويدوم باش داشى
قارايلا باغلاندى ننه نين ياشى
جئتتىن ميوه سين يئىرسن اوغلوم!

قسمت بۇيله؛ حقدن يازى يازيلمىش
قلىمىن ايچىندە يارا قازيلمىش
قالمادى طاقتىم، جانىم ازيلمىش
بو ايمىش قدرىن، نئدرسن اوغلوم؟!

هريانا باخارسام رسمىن گۆرورم
گلن يولچولاردان سنى سورورام
بىر قورو باغ كىمى سن سىز قورورام
قالمادى چاره سى، بىترسن اوغلوم!

ائشيتتىم خبرى، بئلىم بوكولدى
زهر اولدى آشىم، باغرىم سؤكولدى
سارالدى گول اوزوم، سويوم تۆكولدى
بىلمەدىم مزاردا ياتارسان اوغلوم!

چوخ گۈزلەدەم يولون، دئەم گلىرسن
آياغىم يىر توتەمور، الەم آلىرسان
بو غەملى كۈنلۈمە شادلىق سالىرسان
بىلمەدەم بابانا قىيارسان، اوغلولم!

دئەم دىنەلدرسن ايش - كاردان منى
حسرتەم اورك دە گۈرمەدەم سنى
شىرىنچە سۆزلەرن گۈرمورم، ھانى؟!
درەم اوستە بىر درد قاتارسان اوغلولم!

بابا اوغلول يازدى گۈزلەرى آغلار
يازديغىن بو سۆزلەر جەھانى داغلار
سەن گئەلى ياوروم! آچماير باغلار
مەھبەتن قالدى دئەرسن اوغلولم!

اۋلدىكىدىن سونرا

گۈزلىدىم يارىمىن يولون، گىلمەدى!
ايسىتەمم گىلمەسىن اۋلىدىن سونرا
خىستە ايدىم، سوروب اىم آلمادى
ايسىتەمم آلماسىن اۋلىدىن سونرا

گۈزلىرىم يولوندا داملادى ياشىم
عشقىنە دوشەلى دوماندى باشىم
توكندى بو عۇمروم، قويولدى داشىم
ايسىتەمم گولمەسىن اۋلىدىن سونرا

كۈم كۈمى سۇدۇم اصىلى خانىمى
مۇببەتە وئردۇم شىرىن جانىمى
دولدى دوستلار آلدى چئورە- يانىمى
اىستەمم دولماسىن اۆلندىن سونرا

ايوب كۈمى چكىدىم دردى، جفانى
بولمادىم دونيادا ذوق و صفانى
اونا وئرمىش ايدىم كۆنول وفانى
اىستەمم بولماسىن اۆلندىن سونرا

جانىم قوربان اولسون حالى ائلىنە
قول دولاسام يارىن كمر بئلىنە
ساغلىقدا وورمادى سازىن تئلىنە
اىستەمم چالماسىن اۆلندىن سونرا

دىلىمدە، فىكرىمدە عشقىمىن آدى
يار گلمەدى يوخىدو حياتىن دادى
يادىنا سالمادى، بىلمەدىم نەدى؟!
اىستەمم، سالماسىن اۆلندىن سونرا

بابا او غلو يارلا حيات قورايدى
اۆلمەمىش، نازلى يارمنى سورايدى
نمازىم قىلاندا گندى دورايدى
اىستەمم قىلماسىن اۆلندن سونرا

اوينايان اولماز

انسان چىي سود اَمميش، فرصتى بولسا،
اۋيولدويسە ناحق، بير دە حق دولسا
دېلېمىزدە گىرچك اورك ساغ اولسا
هئىچ بير ايپ باشيندا اوينايان اولماز!

اىل ياراسين تىكسك، گونشى باتماز
سورو توپلادىيساق، چوبانى ياتماز
كۆنول دوغرو اولسا گوناھلار قاتماز
وقت سىز^۱ خوروزلار بانلايان اولماز!

۱. وقت سىز. واخت سىز.

باغا صاحب چىخساق، ھىچ ويران اولماز
آسلان كندىن توتسا، چاققاللار دولماز
بولبوللر سو ايچسە، گوللر دە سولماز
بايقوش باغىمىزدا ساينايان^۱ اولماز!

برابر ساغلا ساق ملھم يارايان،
الى دوغرو توتساق، قالماز گئرىيە
فيكىر آچساق، يورساق خدمت آرييە
جهلاتى بير دە آينايان اولماز^۲

بابا اوغلو سەنە سۆزونو يازار
گون گلير دوشمانلار اولورلار بئزار
جوھرى بيلنە آچيلسا بازار،
گوندە بير قازاندا قاينايان اولماز

۱. سايناماق: اوخوماق، اۆتمەك.

۲. كيمسە جهالتي يادينا سالماز.

بھار

بھارین گلینجە آچار یاپراغى
بزمیش یئرینی رنگلی گوللری
قاینار قازانلاری، سۇنمز اوجاغی
گۇزیاشی تک آخار دورو گۇللری

بولبول فغان ائیلر، باغلارا اوچار
کروانلاری گلیمیش سویوندان ایچر
جیفته جی آریاسین، بوغداسین بیچر
بنفشه لی چیچک گۇزل چۇللری

قلعەسى يوكسك دى كۇنلومو بىز
گۇردوم يىخىلىيدىر اورەيىم ازر
هر زمان عشقىنە قلمىم يازار
آخاردى دورمازدى داملا سئل لرى

توركمن دىر ملتى، باشقاسى اولماز
توپراغى طاھردىر، يابانجى دولماز
سنه قىيان انسان مورازىن بولماز
توركمن جە قونوشور توركمن دىل لرى

آل- ياشىل چىچك لىر آچىب كۇيوندە
قويون- قوزو بۇيور شىرىن سويوندا
ھالاي لار چكىلىر كئفىلى تويوندا
قالىر دايم شادلى اولمز يول لارى

ھريانا باخارام ياشىل چمن دى
محبتى جاندا اولو زماندى
تەلاڧرىانىمدا قوتسال بىر جاندى
عاشىق لار سازىندا چاللىر تئل لرى

سحر يىلى اسر دالغالار باشى
ايستەمم بىر داھا آخسىن گۆز ياشى
آلتون دور توپراغى، مرجان دىر داشى
قوناغا آچىق دىر قابى قوللارى

آچىلدى يوللارى، شاد اولدو، گولدو
كۆنوللر ايچىنە محبّت دولدو
عاشق دە معشوقون صفاسىن بولدو
كئفلى، صفاليدى بو گون ائللىرى

بابا اوغلو دئير ياشاردى داغلار
نارین، انجىرىن دە آچدى بوداغلار
سولغون كۆنوللرى شاد ائىلر باغلار
مردانه ميدانده ايگيد قوللارى

آيا چيخدى

دنيا- عالم بو گون گۆي آيا چيخدى
دوشگون لوک، يوخسوللوق، باخ حاليميزا
کۆتو انسان صحبت ارکانين ييخدى
سام يئل اسدى، دوشدو زاي داليميزا

بيريئرده ياشاردیق، نفاق يوخ ایدی
دوز- دوغرویدو ملت، گۆزو توخ ایدی
اورهيه شينگیلن^۱ ظالیم اوخ ایدی
کۆمامیز داغیلدی وای ائليمیزه

۱. شينگیلمک: تاخیلماق

چاللىب، چاغىرىدىق نغمەلى سسى
تەلاڧر دىلىندە گۈزل ھاواسى
قالمادى ازل كى كۈنول لىر پاسى
سىخلات^۱ سس كىچىرتدى ساز تىلىمىزە

توپراق قانا دۇندو؛ آغلار گۈزلىرىم
سۈىلەيىب دىنلرم، توتىمز سۈزلىرىم
حقىن درگاھىنا سوررم اوزلىرىم
دوشمان گۈز تىكىبىدى تىك گولوموزە

آرى تكىن سىرى سىرىمىز واردى
آغوستوس آينىدا ياغان بو قاردى
چىچىك سىز قالمىشىق دىنيا كى داردى
زەرلر قاتىلدى سىر بالىمىزا

سحر باغىمىزدا آچمادى گوللر
قىش گلدى، ياغمورسوز قورودو گوللر
زمان ترسە اولدو، بوكولدى قوللار
بولانىق آخماقدا سو سىلىمىزە

اللى ایلدن اۇنجه بۇيله دئییلدی
هر گلن کروانا کندى ایلدی
نعمت لر چوخ ایدی، یثره تۆکولدو
دوشمان خنجر ووردو دوز بئلیمیزه

نوحون طوفانی تک دومان باشیمیز
داغیلدی خانیمیز دوشدو داشیمیز
مخنت الینده آخدی یاشیمیز
حورمت قالمایبیدیر جان اولوموزه

بابا اوغلو دردین یازما، دا یئتر!
آغ قارا اولورسا، بو گون لر بیتر
حیاتیندان کدر قالمازدی ایتر
محبت آلینمیر بو پولوموزا

داغلار

يوكسك گۇردوم باشين اوجا
چوخ سويوقدور باشين داغلار
كروانلارى بوردان كۇچە
سۇزلرينى شاشين داغلار

يوز آرشين دير سنين باشين
قار توتوب آغارميش باشين
سوردوم قاچ ايل دى كى ياشين
نە گۇزل دير داشين داغلار

قاينادى بولودلار ياغا
آخار گئدر سويو باغا
گئرين وئرميش ياخشى داغا
نئجە آخىر ياشين داغلار

دومان آلدى گؤرمور گؤزوم
جانندان سنە يازديم سؤزوم
بو گون سنە سوردوم اؤزوم
پير قوجادى ياشين داغلار

گونش پارلاميش بير يانندان
محببتين گئتمير جانندان
چوخ فيكىرلر آلديم سندن
شيرين دادلى آشين داغلار

ياغيش ياغميش، داشين يئميش
قىش گليب بياضين گئيميش
كئچن ايلين سريين دئميش
قلم كيمين قاشين داغلار

ائىدىم داغىن اتيىنە
بولبول تىك آغلار تىكىنە
آخار سو گئدر اكيىنە
چىك بو گونو داشين داغلار

آخىر سۆزوم؛ - بوردان گئدىم
داغلار حالين دوستە دئدىم
عاشقلىر آيرىلىر ئئدىم؟
اولماسين ساواشين داغلار

چوخ سويوقدور، بدن ازىر
كىمالى وار، يئرى بىزىر
بابا اوغلو داغلار گىزىر
بوردان كئچدى ماشين داغلار

خورما آغاچى

آغوستوس آيندا گونش آلتيندا
باش قالديريپ باخديم خورما آغاچى
جامه دان^۱ باشيمدا، كوينك قاتيندا
سارى دانه^۲ ساللير باشيندا تاجى

هر زمان وئرديين رطب شيرين دى
توپراغين سيجاق دير، بورا يئر يندى
اللهين قدرتى گۈزل سړيندى
عۇمرون اوزون اولسون، گۇرمه سين آجى

۱. ساريق

۲. سیرغا

عۇمرون سوردوم اوتوز قىرخ بئش ياشيندا
باغبانجى دولانير سنيين باشيندا
بىر قىز كىمى اوزون قلم قاشيندا
مىوهن خسته لره وئيرير علاجى

مىوهن مبارك دىر پىغمبر دئمىش
ياپراق دان انسان لار ائو ائتمىش گئىمىش
بوتون دنيا - عالم بارىنى يئمىش
سئور سىجاق يئرى سئومز قىراجى^۱

كىمى اوزون بويلو كىمى ده بىززا^۲
جومرد دىر، بار وئيرير، هم بىزه، سىزه
حلاوت وئيردى ديله و سؤزه
يوكسك ده دىر باشى، يوخ احتياجى

اوتوروب يانيندا دوشونوب باخديم
نه گؤزل خلق اولموش خيالا آخديم
خورما قوشو اؤتدو، آياغا قالخديم
هر زمان باخارديم بؤيله آماجى

۱. تپه

۲. بىززا: كوده

ال اوزاڧىب آلدېم اۇووج دولوسو
دادلى دېر، سئوېلېر بۇيىلە اولوسو
نعمتى دائېم دېر، آلېر بولوسو
گئىجە - گوندوز بارخار^۱ اونون سراجى

جنوبدا چوخ - چوخ دور كېلو باھالى
ھەر زمان برق وئېرېر باشى ھاوالى
بېر دانەسى خستە، جانە داوالى
قوناغېنى سئور قووار قاللاجى^۲

آرخام كۇلگە سېنە وئېرېر، اوتوردوم
بېلە سېز قېمتېن دېلە گتېردېم
بابا اوغلو سۇزوم بوردا بېتېردېم
دېنېدن يئدېم من ساناندى باجى

۱. بارخار: اېشېق وئېر.
۲. قاللاج: كئلاش

باخ

دېشىلدى دۇنيا، عيارى قاچدى
گۈزلە ياخشى لارى، باخ گلنلرە!
قالمادى بىر ساخلى، سۈرۈنى آچدى
شىطانين يولوندا باخ قالانلارا!

كىمىسە سۈز تۇتماير فلات اولوبدۇ
نە قابدا وئىرىدىر اوندا بولوبدۇ
اوركلرە گۈردوم گمراه دولوبدۇ
باطل توتوب حقى باخ سالانلارا!

اۆل سۆز وئىردى، سۆزدە قاليردى
دارا دوشن دوستون الين آليردى
محنتدە قالاندا دستك اولوردو
دوشەنين اوستونە باخ گولن لره!

گونددوز ياتير، گئجە عشقە دولانير
گلدېكجە خلق نئجە سو تك بولانير
ائدئمە دىيىنە كندى قوللانير
حقين دوزن يولون باخ بوران لارا!

ايتدى ايپين باشى، آغلادى گوزوم
توكتدى غم منى، دورمايىر ديزىم
شاهين درگاهينا سوردم من اوزوم
يالان يئره سورغو باخ سوران لارا!

توتوب- قىلماق عادت اولدو، نە دئىيم
حلال قازانماق زور، گتيرىم يئىيم
اسلام امر ائتديى كۆينەيى گئىيم
اوزو گولور قلبى باخ يالان لارا!

اونا كىمى ياتان^۱، نە يئير ايچر؟
سونبول لرى قورور، دندن نە بيچر؟!
كندى تنبل لشير، دونيادان كئچر
يادلا گئندن لرى باخ گلن لره!

آلاھىم قوروسون گلن گون لرى
دەيشد يرديلر كى عرفان دون لارى
صاحب سلطان وورور باشدان بونلارى
درسى اروپادان باخ آلان لارا!

بابا اوغلو گئيميش، بير خرقة، بير شال
معرفت آراسان، كاميل لردن آل
دەيشمه يول لارين، سن عهدينده قال
غفلت اولوم لرده باخ اولن لره!

دونيادان نە بولدون؟

يورولدون قويماقدان، يوخدو بير چارا
كۆنول گل دونيادان گۆروم نە بولدون؟!
يول ياخين دير درده، درمانين آرا
كۆنول گل دونيادان گۆروم نە آلدین؟!

بير زمان كئچيرتدين يوخسوللوق حالدا
سن سوغان تاپمازدین، چوخو دا بالدا
بوتون خلق بو جهان قالى و قيلده
كۆنول گل دونيادا گۆروم نە سالدین؟!

يالاندى بو دونيا باشاباش يالان
گنج چاغدا عۆمرونه ساليبدير تالان
بيتر عۆمرون، گلير جانيني آلان
كۆنول گل دونيادا گۆروم نه قالدین؟!

گۆنمه دونيادا اوغلانا، قيزا
عمل دن باشقاسى ياراماز سيزه
دوز يول يازيليپدير ازلدن بيزه
كۆنول گل دونيادان گۆروم نه دولدون؟!

چاليشدين، دولاندين، قازانجين هانى؟!
بیر کيمسه ياراماز آلمازلار يانى
فرستين وار چاشما، گل آنلا منى
كۆنول گل دونيادا گۆروم نه چالدين؟!

عۆمورون بير پايى، دويمادين كئچدى
ايکينجى پايىنى توتانماز كۆچدو
آخیردا دويارسان تليسى پوچدو
كۆنول گل دونيايا گۆروم نه گلدين؟!

اۋچونجو پايى دا حسرت دە بيتدى
گۈز يۈمۈب، گۈز آچىب، دويمازسان گىتدى
نە مال قالير، نە مُلك، حياتدان ايتدى
كۈنۈل گل دونيادا گۈروم نە دالدين؟!!

قالمادى بير فرصت جان آلان گلير
سئوينديين دونيان اليندن آلير
دورمازسان يولونو يوخوشا سالير
كۈنۈل گل دونيادا گۈروم نە گۈلدون؟!!

باباۋغلو سۇيلر كۈنۈل اينانماز
هئچ كيمسە كيمسەنن يئرینه يانماز
دونياى سئومك دن سۇزومه قانماز
كۈنۈل گل دونيادا گۈروم نە اولدون؟!!

دالی بیلمزسن

قیز:

گل سئوگیلیم سنه اویردیم یولو
گئتدی اسکی مُدل، دالی بیلمزسن
دولددوروب قدح لر؛ ایچه لیم دولو
الده یئییب؛ چنگل بالی بیلمزسن

اوغلان:

اسکی یول لار ایتمز چوخ محبت لی
علم، عرفان، ارکان کندیم هیبت لی
شربتین بالینی ایچیم صحبت لی
پیغمبر اتدی بی او یول بیزده دی

قیز:

بیر شال گئییب یرتیق باشا قوللان دین
مجنون کیمی سازین الدهه دولان دین
کوی یولوندا چامورلارا بولان دین
جالیس^۱ شالوارینی حالی بیلمزسن

۱. بیر نوع شالوار

اوغلان:

بىر شال گئىدىم باشا بابامدان قالمىش
سازىمىن تىل لىرى دردىمى آلمىش
كۆى گنجهسى جانا محبّت سالمىش
زبون^۱ كۆينك شرف او دول^۲ بىزدهدى

قىز:

قاشىن، گۆزون كىپرېك اوزون آلمازسان
ساققالى اوزادىب قىرخب دالمازسان
سۆزلرىن تىكان دىر، گول لىر سالمازسان
دوست- مصاحب يوخدور گولو بىلمىسن

اوغلان:

كىشى نىن توكلوسو على يە بنزر
يول اوغلو يولچويلا دارلىقدا گزر
ملك لىر هر شئى امرينده يازار
حقه باغلى بئلىم ساغ- سول بىزدهدى

۱. قادين لارىن گنىدى بىر نوع كى.

۲. دول: تقليد

قىز:

يئردە ياتىب كنىدىن فقير ائىلەدىن
منى سالىب، آنان سۆزون دىنلەدىن
اىل لر اولدو؛ منىم اوچون نئىلەدىن؟!
عشقىمى، نازىمى گولو بىلمىزسن

اوغلان:

سنى سئودىم، آلدىم، باشقاسى يوخدو
آنانا بىر خدمت احسانى چوخدو
سنىن بو سۆزلرىن جانىما اوخدو
ازلدن آچىلان او گول بىزدەدى

قىز:

دىنيزىن دىيىندە مايو گئىمىزسن
دونيانىن اصولو بۆيلە دئىمىزسن
نە بىر بادە، نە بىر قىدا يئىمىزسن
آل- ياشىل، قىرمىزى، آلى بىلمىزسن

اوغلان:

نە دنىز، نە مايو، ياراشماز مەنە
دونيانىن اصولون مەن وئىرم سەنە
عشقىن شىرايىنى اىچمىشىم يىئە
حقەدەدىر يولو موز، دوز پول بىزدەدى

قىز:

مەن نازلى يام سەنە حىران اولموشام
بوتون خلىق اىچىندە سەنە گلمىشىم
قاچ زمان دوشوندوم خىيال دالمىشام
قەدرىم، قىمتىم گولو بىلمىز سەنە

اوغلان:

بابا اوغلو دئىر بىلىم عرفاندى
قدىرى جاندادى، اولو زماندى
آلاھىن يولوندا بوتون ايماندى
مەھبەتلىرىازان بىر قول بىزدەدى

دۇندوم

آياق باسدېم شېرىن توپراق يثرىنە
عاشقلىر مسكىنى سئىرانېم دۇندوم
كۇنلومدە محببەت گىزلى سزىنە
ساراي لار اىچىندە گولشنىم دۇندوم

چوخ يازى لار يازدىم، دردىم بېتمەدى
بىر گون سنىن رسمىن گۇزدن گىتمەدى
آدىن قالىر، شانلى بىر گون اىتمەدى
آنالار مجلسى اىوانىم دۇندوم

داماردا دولانير ياشار محبّت
جان - جيگردن سؤزوم يوخدور كى مئت
سندن ايراق قالديم، اولماير صحبت
قلميم، حروفوم، ديوانيم دؤندوم

چاركوؤشو^١ دولانديم، يادلارام سنى
ايندى كؤنلوم موتلو، آغلانما منى!
قورخوم يوخ اوغرويا وئرسم بو جاني
كؤنلوم سنه باغلى، گومانيم دؤندم

بير ايلنجه دئر دونيا مالينا
آغاج تك جمالين وئرميش دالينا
مست اولموشام من ده سنين حالينا
هر عاشقه يارسان، ريحانيم دؤندوم

عراق توپراغينا قوربان لار وئرديم
هاردا بير ساواش وار، ميدانه گيرديم
هر مجلس ايچينده آدينا يئرديم
بو جانيم فدادى قوربانيم دؤندوم

١. ريع مسكون. دونيانين دؤرد بير گوشهسى.

داغىلمىش دىۋارىن، داشىن، مزارىن
آچىلسىن، ايشلەسىن گۈزل بازارىن
توپلانمىش كۆلتۈرلر بوتون يازارىن
خستە بدنيمە درمانىم دۇندوم

يىخىلان مزارىن قورروق بىز داشىن
بىرلىك لە پىشىرىپ يىتىرىك آشىن
يىتىر آرتىق گۈزدن آخىتىدىن ياشىن
صحرا اورتاسىندا آمانىم دۇندوم

باش ياستىغا قويوب گىجە ياتاندا
محبەتلى سۆزو دىلە قاتاندا
بىلىم قىردى دوستون سنى ساتاندا
خيال لارا دالدىم عمانىم دۇندوم

چالينسىن زورنالار توى - دويون اولسون
ھالاي لار وورولسون اوزلر دە گولسون
غريب، شھرە دۇنسۇن، مۇرازىن بولسون
گول بنفشە ياشىل چمنىم دۇندوم

بابا اوغلو یوردو گوردو آغلادی
سن سیز کئچن گونه اورک داغلادی
تورکمن دی ملته بئلین باغلادی
یاشیم گئتدی دؤنمز جوانیم دؤندوم

دئیل

شاعر گوڑمہ نفسین بیلیم بولمازسان
قلم توتوب حکات^۱ بس یازماق دئیل
کتاب لار اوخویوب روما^۲ دولمازسان
سؤزو بیر- بیرینه ها دوزماق دئیل

قونو دوغرو آختار جانا دولاسان
اوخورسان دیلینده ملت بولاسان
شعرین تاریخده، جان آدلی قالاسان
بیر- ایکی مصراعی یاز جیزماق دئیل

اولماز، هر یازانا شاعر دئییلمز
ایچر بوش درویش لر شالی گئییلمز
یازدیغین جوهرلر هر دم یاییلماز
گؤل لره آتیلیب کی اوزماق^۳ دئیل

۱. ناغیل، حکایه.

۲. رمان

۳. اوزمک

آزىيازماق، اۆزىيازماق، نە گۆزل اولور!
معنالى اولدويسا فيكىره دولور
بحردن جوهرى اۆوچو تك بولور
بوش - بوشونا دريا - سئل گزماق^۱ دئييل

اۆيرنمك عار دئييل، اوستانه^۲ گلسن
وئردىيى معنادان فايده آلسان
آخىردا اوستانى يادينا سالسان
بال كاسينه^۳ زهر كى آزماق^۴ دئييل

ائوده اوتورماق لا شاعر اولونماز
دونىايى گزمزسن مورا ز بولونماز
باغبان سيز باغچانين گولو يولونماز
باغلانمىش دويونو ال چۆزماق^۵ دئييل

۱. گزماق

۲. استادانه

۳. بال كاساسينا

۴. ازماق

۵. چۆزماق. آچماق.

ايكى خوريات^۱ يازسان، يوكسەيە اوچما
اوستانى ھىچ ائديب اوزاغا كۆچمە
ساقى سىز بادەنى نوش ائديب ايچمە
الدىن الە ساليب او سوزماق^۲ دئيل

ھەر انسان قدرتى بىر يولدا گئدر
كۆنلو آلچاق لارى حق يوكسك ائدر
بىرى اۆيە گئتمز اوستاسى نئدر؟
كندىن يالان يئره بوش قىزماق دئيل

بابا اوغلو دئير شاعر اولايديم
بىر كاميل اركانە كندىم دولايديم
سۆزو معرفتلى انسان بولايديم
شاعرلىك دوزن دىر، يول آزماق دئيل

عیب آراما

آغلانما گۆزونو، اول نفسینده دوز
گلن یامان سۆزلره قولاغین وئرمه
چالیشان آداما اندردیلر سۆز
مکتوبون یئتیر سن، یوللاردا دورما

دوغرویدو گئتدیییم، عاشقلر یولو
حق مننه یاردیمچی ایسته مم قولو
دردیمیز یازارام آرامام پولو
قیل و قال سۆزلره فکرینی یورما

بو یول چوخ اوزون دور، ایستر یورولماق
کۆنول آلچاق اولماق، عاشق گۆرولماق^۱
حقین ضامنینه صادق بورولماق^۲
تیکانلی باغچادا تملین قورما

۱. گۆرولمک

۲. اولماق.

آراما عايىبلار، اۋز عايىبىن گۇر!
بىر يولو توتارسان كندى دوغرو يۇر
محبّت قاپى سىن عارفلردن سور
كۈنول يىغان سۆزدن باشقاسىن گۇرمە!

منه ال وئرهنى داها اونوتمام
دوستلاريمى من ده فيكرىمدن آتمام
جانندان چىخان سۆزه يالانلار قاتمام
سنى يولدان ائدن سۆزلرى سورما!

چالينسىن آشىغىن سازى تئل لرى
عاشقه ياخين دير اوزاق ائل لرى
ائله دوشدو اونون دويدوم يوللارى
غريبلر سازينا مضرابى وورما!

چوخ انسان وار باشا قاخار ائتديين
بيليرسن دوزنسن، دوغرو گئتديين
دوستلارين باغى دير سنىن بيتديين
گمانكار انسانين ائوينه گيرمه!

قوى نه دئسە دئسين ، سؤزونه قالما
بيل كى سن تمام سان ال لر ين آ لما
هر اؤتن بايغوشون سسينه دالما
هر گلن كروانا يولونو بورما !

بابا او غلو قوردو دوزن يولونو
اكييدى سوواري ر تازە گولونو
حقە باغلا مشيدى ازل بئلىنى
تيرى ' سامان اولان باشىنى يورما !

قارا گۆزلرى

گۆررەكن يىخىلدىم الدن - آياقدان
ووردو منى جانندان قارا گۆزلرى
قاش آلتىندان باخىب گولور بوجاغدان
فرمان يازىب چكدى دارا گۆزلرى

عاشق اولدوم قارا گۆزونه يارىن
جاندا يارا قازدى، درين دير درين
سئومىشم چكرم نازلى نين سىرىن^۱
دردىمه درمان دير چارا گۆزلرى

۱. سىرىن: درد سىرىن

بىر مىلك دىر ساندىم، آى دىر اوزلىرى
خستەلى بدنە طاقت دىزلىرى
بالدان دادلى ايدى نغمە - سۆزلىرى
امانت وئرمىشم يارا گۆزلىرى

عشقىندە چالىشىدىم گۆلى لىرە اوچدوم
يار آردىندان ائلدن ائلى لىرە كۆچدوم
عشقىن شىرايىنى تاسىندا ايچدىم
بىلىم مىنى ھارا وارا گۆزلىرى

زولڧونون اوجونو باغلادىم الدە
گىجەلىر دىشىمدە، گوندوز دە بىلدە^۱
نردىيان - نردىيان ائندىم بو ھالە
يىخار مىنى سالىر شرە گۆزلىرى

سئودىيىم گۆز مىنىم قارادىر قارا
بۆيوك مىھمەدە چكىيدىر دارا
جھانى دولاندىم بولمادىم چارا
وصىتىم بودور، آرا گۆزلىرى

يار ياشماق باغلانمىش تىلى باشىنا
عاشىقم گۆزۈنە، قىلم قاشىنا
بىلمەدەم يار يوردان يوردا داشىنا
آپايرىدى مەنى ھارا گۆزلىرى؟

يۈخدۈ يارىن تايى، آيا بىنەردى
بۈ كۈنۈل عشق اوچۇن چۆلەر گىزىدى
عاشقۇلر سئۇداسى دۈغرى يازاردى
آلىنمازدى مەنچە بارا گۆزلىرى

بابا اوغلو ترك ائىلمز اۋلۇنچە
بۈ دۇنيا قەدرى مەنە گۈلۈنچە
دولانير دۇرد كۆشە گۆزۈ بولۇنچا
اىستەمەم دېمەسەن نارا^۱ گۆزلىرى

گۇيرچىن

قانادىنى سىرمىش بياض دى گۈزل
يالاق دان سويونو ايچى^۱ گۇيرچىن
قوققۇلدار، دولانار سئوداسى ازل
دامدان- داما گۇردوم اوچى^۲ گۇيرچىن

تاقللا وورور^۳ گۇردوم پرواز قانادى
مەبەت ائىدىيى او دا ايوادى^۴
جانى صفالى دىر بۇيلە ھاوادى
ياوروسونا قاناد آچى^۵ گۇيرچىن

۱. ايچىر

۲. اوچور

۳. تاقللا وورماق: دونبالاق آشماق

۴. ايوادى: انوى دىر

۵. اوچور

بىلەن ئۆلۈپ، مەھبۇبىم ئۆزۈ
كۆيدىن - كۆيە كەلدىم، يەتتە سۆزۈ
وفالى بىر قوشىدۇ، بارىش دى گۆزۈ
ساۋاش دان ئالدىم دى قەچى^۱ گۆرچىن

دولان ئۆزۈنى ھەلەپ بولسۇن
بالاسىن يەتتە سىن ئۆزۈ گولسۇن
سۈنۈلۈ - بولدى بىر دانە بولسۇن
دەن چۈپىن سۆزى، سەچى^۲ گۆرچىن

سۆزى بىر قوشىدۇ، ھەلەپ ياشار
سەنئەت يول گۆرۈر رەنە^۳ قوشار
مەھبۇتىدىن كى، ئال - ھەلە شاشار
بارىش سەمەسىدە كۆچى^۴ گۆرچىن

كىمەنى ئىنجىتمە ئۆزۈنە وفا
ئىنسانلا ياشايمىز، تاپىر ھەلە صفا

۱. قەچى

۲. سەچى

۳. رەنە: گۆرۈ، كۆمە

۴. كۆچۈر

دوزلويە چىخارسا بولوردو جفا
قانادىنى قىرير آوچى گۇيرچىن

مكتوبو آپارير يارا يئتيرير
دار گوندە دوستونا ايشى بيتيرير
امانت ايتيرمز، يئرە گتيرير
باشيندا قالديرميش تاجى گۇيرچىن

بوينون ايميش دورور؛ قارا گۇزلىرى
اؤمولدەسە بيلمم نەدير سۇزلىرى^۱
تقويم دە يارانميش اونون اوزلىرى
رنگ لرى گۇزلدير، ناجى^۲ گۇيرچىن

سئوردى سئوہنى قونار داشينا
اورتاق اندر اونو يئمك آشينا
بابا اوغلو يوردان يوردا داشينا
قارشيندا يئريير يولچى^۳ گۇيرچىن

۱. اؤمولدەمك - تەلەفۇن سۆز - فەل دىر. قوشون چىخاردىغى سىس. قوشون اينىلدەمە. گۇيرچىن بىن
اوخوماسى. گۇيرچىن سىس چىخارىپ، اوخوياندا بىلمىر نە دىيىپ.

۲. نىجە

۳. يولچو

ياوروم وطنه

بسلەدیم بۇيوتدوم، جوان يئتيرديم
تتز گتتدين اليمدن قوربان وطنه
سندن سونرا ياوروم، فيكریم ايتيرديم
نه دئييم، نه ائديم كۇتو زمانه

يئردن - يئره قاچديم، سنى ساخلاديم
زمان بۇيله گلدى، كنديم آغلاديم
حسرتيم اوركدە توتوب، باغلاديم
گۇزلىريم گۇرمه يير چاخدى دومانه

ائولنديريم سنى غربت ائلينده
حقين، شريعتى اسلام يولوندا
چييين زحمتيله، حلال يولوندا
لعنت اولسون فتنه كارى قورانه

قصوروم وار ايسه، عفو ائله ياوروم
بیر دردین وار ايسه، دئه، سؤيله ياوروم
قدرياز يوليبدیر جان بؤيله ياوروم
صبر اولسون حق دن شوکور ايمانه

ايستردين اولاسان عسگر وطنه
قولونو كسه سن؛ بيزه آتانه
لعنتيم هر زمان وطن ساتانه
بیر ده دؤنمز گئری كؤنلوم گولشنه

سينير پوليس گئيدین، سينيردا اولدون
دوشمنى ووراسان، مورا زین بولدون
وطنین اوغرونجا محبت دولدون
وطن گلسين، گولسون دئدين امانه

سەن گەتەن ئالدىن بىر قوش كىم اوچدۇن
جۈۋانلى ياشىندا دۇنيادان كۆچدۇن
دەك بىلىمى بۈگۈن، شەھىدىمى دۈشۈن؟
دۇندۇردىن گۈز ياشىم قىزىل آل قانە

يونس اوغۇلۇم، سەن ئارتۇق گۈرمەم
سۇندۇردۇن چىراغىم، ھالىم قورمارام
كەف نەدىر ھاياتدا؟ شادلىق سورمارام
غەم - قەھەر دولۇبدۇر ئىچىدىن جانە

دۇنيا سەندەن سۇنرا گۈزە قارادى
ئورەيىمى يىخىدىن، ئىچىرىقارادى
بابا ئوغۇلۇ سەن ھەردەم ئارادى
يادىنا دۈشۈدۈكچە دۇنمۇش دىۋانە

كۆچەلىم كۆنول!

بىر يىردە فتنەكار اولسا، قان اولسا،
كۆنول گل كۆچەلىم، اوزاق گئدەلىم!
جاھىلىن آردىنا كامىل لر دولسا،
كۆنول گل كۆچەلىم، اوزاق گئدەلىم!

پوزولدى دۇنيانىن عيارى قاچدى
فقىرلر جانىندا بىر يارا آچدى
كامىل اولان كىمسە، يوللارى شاشدى
كۆنول گل كۆچەلىم، اوزاق گئدەلىم!

عارف لر آزالدى، داغىلدى ملت
اوشاق آتاسىنا ائله مير حورمت
جاھىل لر يانىندا قالمادى قيمت
كۈنول گل كۈچەلىم، اوزاق گئدەلىم!

قالخدى خىر- بركت، اوت بيتمز يئردە
كافرلر اوينادى آچىلماز سىردە
قىرىلان كۈنول لر دۈنمز دا بىردە
كۈنول گل كۈچەلىم، اوزاق گئدەلىم!

نە عار قالدى، نە دە مُرشد اولانلار
زىنگىن يىن ائوينە توپ- توپ دولانلار
حرام دولوب قارنى، عزت بولانلار
كۈنول گل كۈچەلىم، اوزاق گئدەلىم!

بولبول اولان كۈچدو، سالىدى باغلار
عاشق اولان گزر چۇللو داغلار
اۋلو ياشى گۈردوم بوردا ساغلار
كۈنول گل كۈچەلىم، اوزاق گئدەلىم!

مىجلىس دە توتولمور كامىل سۆزلىرى
ھىر كىس كھىيا^١ اولدو قارا اوزلىرى
نە حلال، نە حرام، دويمور گۆزلىرى
كۆنول گل كۆچەلىم، اوزاق گئدەلىم!

دونىا دار اولوبدور، بو غرىب باشا
دوستوم زھىر قاتدى يئىدىم آشا
گل باخ يتىملىرىن گۆزونىدە ياشا
كۆنول گل كۆچەلىم، اوزاق گئدەلىم!

بابا اوغلو دئىر، نەدىر بو يازى؟
ظولوملىر چوخالدى، ظالىمدى قاضى
درد - قھىردن سۆيلىر چالىردى سازى
كۆنول گل كۆچەلىم، اوزاق گئدەلىم!

سۈنۈبدۈر

بولبول كىمى قوندوم سحر باغىندا،
گۈردوم يار كوسوبدۈر سۈنۈبدۈر، سۈنۈب
ايچىم سو قالمايىب ساغ بولاغىندا
بوينو بوكوك دالا دۈنۈبدۈر، دۈنۈب

گۈتدەيم يار خستەدير، ياتاقدا ياتار
گۈزۈ ياشلى سۆزە صحبتى قاتار
اسكى عشقىمىزى دىلىنە چاتار
كۈنلۈم يار كۈنلۈنە قونوبدۈر، قونوب

خيال دالدىم، دوشدو گونلر يادىما
ازلدن آدلىيدى آدى آدىما
نە من بولدوم دادىن، نە او دادىما
حسرتلى اورەيىم يۈنۈبدور، يۈنۈب

سون نەفس دە گۈزۈ باخار گۈزۈمە
قونوشاندا باللار قاتار سۈزۈمە
گۈزل گىتتى، طاقت گىلمز دىزىمە
عشق چىراغى مندە سۈنۈبدور، سۈنۈب

باباوغلو آغلار! آخدى گۈز ياشى
يار كۈچدو بورادان، سرخوشدور ياشى
چۈرەيى قالمادى، تۈكۈلدۈ آشى
باشقا يار سۈمۈرم، دۈنۈبدور، دۈنۈب!

كۆتۈ زمان

دوغرودان صفاسىن من بولامادىم
نەيىنە گوونىم كۆتۈ زمانىن؟!
دائىم قەھر؛ گونلر جانندان گولمەدىم
نەيىنە گوونىم كۆتۈ زمانىن?!

عۇمور گىتتىدى، ياشىم اوتوزا كىچىدى
گىنج ياشىمدا بدن زەرلر ايچىدى
غربت ائلدە يارى عۇمرومو بىچىدى
نەيىنە گوونىم كۆتۈ زمانىن?!

غم - قەھر آليىدىر دۇرد بىر يانىمى
آلدى جوانلارنى، سىخىدى جانىمى
داغيتىدى ئۆيىمى، بولمام يارىمى
نەيىنە گوونىم كۆتۈر زامانىن؟!

ئىل - عالم صفادا، مەن دە آغلارام
ھاردا دوشكون گۇرۇم، اونو ساخلارام
يۇخىدۇ الدە چارا، يارام باغلارام
نەيىنە گوونىم كۆتۈر زامانىن؟!

مۇمەن اولان انسان ھالى يامان دىر
بۇ دونىادا دائىم باشى دومان دىر
عكسىنە گلىبىدىر، كۆتۈر زامان دىر
نەيىنە گوونىم كۆتۈر زامانىن؟!

قەھردن آغاردى ساچلار باشىمدا
قوجالدى جان كۆنۈل بۇ گىنج ياشىمدا
اۋلدىسىم يازىن سىز مزار داشىمدا،
نەيىنە گوونىم كۆتۈر زامانىن؟!

يولوم دوشدو اوزاق كۆي لر يولونا
سويوندوم ائنديم كى بولاق گؤلونه
ايسته ديم بير خوش گون حيات بولونا
نه يينه گوونيم كؤتو زمانين ؟!

آخيردا يولومو غربته سالدى
غنچه گول تك آچان جوان لار آلدى
بير گؤرولمز حالدير باشيما قالدى
نه يينه گوونيم كؤتو زمانين ؟!

بابا اوغلو دائيم چاغير شاهيني
حسرت لنمه، دويماسين لار آهيني
كسدى سويون، ويران ائتدى باغيني
نه يينه گوونيم كؤتو زمانين ؟!

نازلى گلمەدى

دویدوم یار گندییدیر اوزاق شەھرە
مکتوبلار یازدیردیم، نازلی گلمەدی
سەن سیز یاسلی کۆنلوم دولوب قەھرە
مکتوبلار یازدیردیم، نازلی گلمەدی

ایچەر یانار، گۆزوم باخاردیر یولا
یورولموشام، دۆندوم سارالمیش گولە
حسرتیم اورک دە آچمادیم ائله
مکتوبلار یازدیردیم، نازلی گلمەدی

گل آغلایما یئتر، غربت جفاسی
سن سیز حیاتیمن یو خدور صفاسی
مگر بودور سئون لرین وفاسی؟
مکتوب لاریازدیردیم، نازلی گلمه دی

یئددی ایل کئچیب دیر، آغلاییر جانیم
قوجالیدی بو عؤمور، توکندی یانیم
سون سؤزومده سنه یمینیم منیم
مکتوب لاریازدیردیم، نازلی گلمه دی

چوخ چال دیم، چاغیردیم، عؤمروم توکندی
بیلمه دیم بو سئودا بئلی بوکندی
سئوگی دوزن اولسا، جانی سیخانندی
مکتوب لاریازدیردیم، نازلی گلمه دی

بابا اوغلو یاری فیکیردن آتماز
سئوداسی دوغرو دور، باشقاسین قاتماز
یوز ایل یاشادی سا، قارایا باتماز
مکتوب لاریازدیردیم، نازلی گلمه دی

نەلىر ايدىك، نەلىر اولدوق

نەلىر ايدىك، نەلىر اولدو حالىمىز
قىمت سىز انسان لار اولوبدور آغا
رقىب گلىدى گىردى، قىردى دالىمىز
آسلان اولموش، چاققال گىرىبدىر باغا

محبّت شىرىن دىر، توپلوم ياشاردىق
دار گوندى قونشويلا يولا دوشردىق^۱
بىر غرىب گلندە سۆزە قوشاردىق
دوشمان ملتىمى سوروبدور داغا

ھاردا او ايگيدلر؛ سۆزونده قالان؟
ملّته يول قوران، دوغرويه سالان
باشا بير نام^۱ گلسه حقيني آلان
ايندى كندين بيلمز آتيلير چاغا

سۆز قالمادى، دوغرو اولوبدور يالان
دوشوبدور يانماقدا ايماننا تالان
كىم قاليبدير ايندى آرخاداش بيلن؟
هر زمان آختارير يولداشين ساغا

بير فقير اۆلدوسه، كيمسه سورماير
نه بير يارديم، نه بير دستك دورماير
حقين امر اتتديى يولو قورماير
زنگين زنگينه دير هر زمان ياغا

قناعت قالمادى، كۆنول پوزولدو
يوزدن نورو ياواش - ياواش اوزولدو
محبّت هئچ اولدو، صحبت سوزولدو
كۆتو انسان دوستون ايسته يير بوغا!

كىمسە بولمور دوستلوق ايپى نين باشين
آخيتدى آخمايان گۆزلردن ياشين
آتما منە قارداش اليندە داشين!
كۆنول يىخان يارى نئجە دە سىغا

الله سىتيرلسين^۱ گلن گونلرى
بىلمم نولدو، كىم لرايتدى^۲ بونلارى
قارايابويادى آغدان دونلارى
طالع پشمان اولدو آغلادى اوغا^۳

بابا اوغلو دئير چكديم آه و زار
قالمادى بير سوران، نه پاشا، نه يار
نه كۆتو زمان دير، اولدو باشا دار
بكلىر حقين قاپسين^۴ آيدىن لىق دوغا

۱. الله ساخلاسين
۲. ايتدى: ايتەلدى
۳. اوغا: اوزو
۴. قاپسين: قاپسين

يار يار

من سنى كۆنلۈمدە سلطان ائىلەدیم
دوست دوستا آجى سۆز دئیرمى يار يار؟
سۆزلریمدن اۇنچە سۆزون سۆیلەدیم
دوست دوستا بو شکیل قیيارمى يار يار؟

بیر غنچە گول کیمی باغیمدا بیتدین
قانادلانیب اوچدون، اوزاغا گئتدین
بیر دورنا قوش کیمی گۆزۈمدن ایتدین
دوست دوستو یاخادان سويارمى يار يار؟

سەھرىئەلى اسردالغالارباشى
سەن گەندەلى، دورمورگۇزومون ياشى
يىخلىدى سارايم، تۇكولدى داشى
دوست دوستون دردىنى دويارمى يارىار؟

موم كىمى يانارام، ارىير ياغىم
عشقينه چوروتدوم عۇمرومو چاغىم
سارالدى ياپراغىم، قورودو باغىم
دوست دوستو جان يالقيز قويارمى يارىار؟

بولبول تكى اوچدو كۇلوندىن سۇندو^۱
گەتتى ياد ائلىنە باغينا قوندو
جىگىرىم ايچىردن خىجىرلە يوندو
دوست دوستون ياراسىن اويارمى يارىار؟

باشىم آلىب ائلىدىن - ائلە كۇچىرم
زەھراولسا، ياراليندىن ايچىرم
دردىم يازدىم دۇنوب درمان سىچىرم
دوست دوستون جانينى آوارمى^۲ يارىار؟

۱. سولماق. طراوتدىن دوشىمىك.

۲. آوماق: اوغماق. آوارمى: اوغارمى.

قىرىلدى بو كۇنول، حسرت لە دولدو
سئوداميز بير گول تك سۇنركن اۇلدو
نظر ديدى، يوخسا بيلمم نه اولدو؟!
دوست دوستدان آيرىليب ياتارمى يار يار؟

گئتدين اوزاق ائله، گۇرمه ييم سنى
گۇزوم يولدا قويدون، آغلادتدين منى
عشقىنه وئرميشم روحو ملا جانى
دوست دوستونو اوجوز ساتارمى يار يار؟

بابا اوغلو يوكون آرخايا آلدى
كئچن گون لرىنى يادينا سالدى
بير داها دوستونون قاپى سين چالدى
دوست دوستو قاپى دان قووارمى يار يار؟

گۈزل

تەلاڧر شىھرى اوچون

عۇمرومو كىچىرتدىم بىر كىچىك كۆيدە
سحرى دە گۈزل، يىلى دە گۈزل
توپلانىردىق بىز دە دويوندى، تويدا
چالغىلارى گۈزل، تىلى دە گۈزل

آلىش - وئرىش واردىر، بازارى آچىق
گلن قوناغىنى اندرايدى توخ
انسانلارى دوزن، بىر آيرىلىك يوخ
دندىيى سۆز گۈزل، دىلى دە گۈزل

چىراغ لارى يانار دۇرد بىر يانيندا
بركت وار ايدى سونبول دَيننده
آنا صحبتى وار، اونون جانيندا
توپراق لارى گۆزل، چۆلو ده گۆزل

باغين قلعە سىنى سئيران ائدرديم
سو باشينا هر گون آخشام گئدرديم
ياراسينا مرهم اولوب، بىترديم
آخان سولار گۆزل، سئلى ده گۆزل

سحر يئلى اسر، دالغالار باشى
لعلى - مرجان داندير، قلعە نين داشى
بىر قىز عيالى دير، قلم دير قاشى
ياپراق لارى گۆزل، دالى دا گۆزل

بابا اوغلو عۆمور بيتدى دويماديم
مخنت^۱ اليه اليم قويماديم
توركمنم، دانماديم اصليم سويماديم
كروان لارى گۆزل، يولو دا گۆزل

وثريلمز

دوشن لره يارديم الى،
يا وثريلير، يا وثريلمز
غريبين غربتده حالى،
يا سورولور، يا سورولماز

چالينسين عاشيق لارتلى
چكىلمه يير غربت ائلى
باشدان بولانيقلى سئلى
يا دورولور، يا دورولماز

باغدان گلىر بولبول سىسى
نە گۆزل دىر سىس - نغمەسى
يارسىز عشقلىن بو اساسى
يا قورولور، يا قورولماز

منىم محبتىم ازل
اورەيىم دە بو درد ازل
غربتە ارارسان گۆزل
يا سئويلير، يا سئويلمز

ملتىنى هر دم آرا
بو عۆمرونو سالما دارا
اورك دە آچىلان يارا،
يا هۆرولور، يا هۆرولمز

كئچدى، كئچن عاغىل اولسا،
هر كىشى اتدىيىن بولسا،
بىر انسان ضمىرى اۆلسە،
يا دىريلير، يا دىريلمز

داما وئردىلر ديرهى
دوشكون لرین درد اورهى
باشا قالخانین چۆرهى
يا قيريلير، يا قيريلماز

بايقوش مسكن ائتميش باغى
آرىدى اورهيم ياغى
اكين اكمه، دوزو- داغى،
يا سورولور، يا سورولمز

بابا اوغلو فرمان الده
گنجه- گوندوز دوستو بئلده^۱
هر گلدی يولداش لا يولدا
يا يئريلير، يا يئريلمز

۱. گنجه- گوندوز دوستو بئلينده

يارا سۆيلىمە بولبول

باغچامىن سويونو كىسمىش، قوروموش
گول قوروموش، يارا سويلامە بولبول!
گوللرى سولوبدور، ياپراق چوروموش
گۆز ياشىمى جارى ائىلىمە بولبول!

گوللرىم آچاردى بۆردى باغى
اكرديم چىچىك لىر سول ايله ساغى
يار عشقىنە گزديم چۆللرى، داغى
يار كوسوبدور، ايشى قوللاما بولبول!

گول بىترسە، يارسىز يوخدو چاراسى
گول سولارسا، آرتار كۆنول ياراسى
گۆزونە چكلىر دونيا قاراسى
عاشق - معشوق دردين يايلا ما بولبول!

سام يئل اسميش، گولون دالينى قيرميش
باغبانچى نين حالىن، بئلىنى^۱ يورموش
مسكرى^۲ قيريلميش، سويو دا دورموش
بايقوش مسكنينده بايلا ما بولبول!

واى بو حالا يازىق! بىر گول قالماميش
يار گولدن، گول ياردان مورا ز بولماميش
دار گونده دوستونو يادا سالماميش
ياپراق سىز قذح ده^۳ سايلا ما بولبول!

باغبانچى گولونو بىر ده سوواردى
يابانچى اولانى باغدان قۇواردى

۱. بئلىنى: بئىلىنى

۲. مسكرى: سىد. بىند.

۳. قذح: آغاجين قولو، قوش لارىن يىوا قوردوغو يىر.

باغچاسيندا گۆردوم آچان گول واردى
بوينو بوكوك گولو بويلا ما بولبول!

قون گولون باشيندا سۆيله نفسى
كۆنول آچار اوندا شيرين دى سسى
بولبولون سسى دير گولون اساسى
آغير اولان سۆزو دينلمە بولبول!

بىر گون اولور آچار باغلار گولونو
يار دولانير، سالىر باغا يولونو
گول بوينونا دولار بوداق قولونو
قانادين بوش يئره دولاما بولبول!

بابا اوغلو بىر گون گول لرى آچار
شادلى مسكن اولور، بايقوش لار كۆچر
يار لايىق اولماسا، اوزاغا قاچار
هر گۆردويون يانلىش آنلاما بولبول!

نصیحت

وورما مضرايینی سازین تئلینه،
تئل لر محزون اولسا، طنپوره آغلار!
هر آخان سولاری قاتما سئلینه،
ایچردن جوشارساں سئل کیمی چاغلار.

سؤزونو سؤیلمه، سورولمايینجا،
تورون چکمه دوزن قورولمايینجا
ایچمه هر گؤل لردن دورولمايینجا
اوخ اولور باتار کی، جیگرین داغلار

ھەر گۇردويون قابا الين اوزالتما
يوللارين ايتىرىپ، اۋزونو چاتما
كۈنول ياپماينجا گىجەلر ياتما
قورودورسان تۈكر ياپراغين باغلار

بولبوللرى قۇووب باغدان اوچورتما
محبەت دوستلارين جانندان كۈچورتما
رقىبە شىرتىن سويون ايچىرتما
قورور باغدا قالماز، بارلى بوداقلار

بابا اوغلو وئىر نصىحت سۇزون
دوست خىستەدىر، دويدو آغلادىر گۇزون
ارنلر قاپسىنا سوروردو اوزون
قالمادى سۇز توتان دىلىنى باغلار

گىتىدى عۇمور دۇنمز اولدو

آغاردى ساچلار تۇكولدى
گىتىدى عۇمور دۇنمز اولدو
قوجالدى حال، بئىل بوكولدى
گىتىدى عۇمور دۇنمز اولدو

عۇمور اوتوز بئشه كئچدى
غم- قهردن جيگر بيشدى
زهر بالا قاتيب ايچدى
گىتىدى عۇمور دۇنمز اولدو

تۆكۈلدۈ دىش، قالمادى حال
اسكى گۈنلرى يادا سال
دوستلارنى يانينا آل
گىتىدى عۆمۈر دۆنمىز اولدۇ

اللى اولونجا آغلادى
اختيارلىق قول باغلادى
ايگىدىن جانين داغلادى
گىتىدى عۆمۈر دۆنمىز اولدۇ

ھا دىدىم دوشمىرم حالدان
گىجلىمىم گىتمەيىر بىلدىن
چىئويك كىچىدى عۆمۈر الدن
گىتىدى عۆمۈر دۆنمىز اولدۇ

گۈز گۆرمەيىر، ساللاندى قاش
آلتمىش - يىتمىش اولوبدور ياش
دونيا قهرى آغارتدى باش
گىتىدى عۆمۈر دۆنمىز اولدۇ

يوز ياشيندا بدن بيتدى
كئف- صفالى گون لىر گئتى
سايلىمايىر، نه تئز ايتدى
گئتى عؤمور دؤنمز اولدو

سلام اولسون مولا سنه!
بىر ده گنج لىك دؤنمز منه
دوغماز اولايدى جان آنا
گئتى عؤمور دؤنمز اولدو

بابا اوغلو! ساققال بياض
اؤلمه مېش وصيتىن ياز
مزارىنى شېرىندە قاز
گئتى عؤمور دؤنمز اولدو

اونوتما تەلاڧر

گۆزدن اولان كۆنول اونودور يارى
اونوتما تەلاڧر، اونوتما منى!
سندن آيرىلالى رنگ اولموش سارى
اونوتما تەلاڧر، اونوتما منى!

گۆزوم آچديم توپراق ايله داشيندا
نە بير قارا دومان واردى باشيندا
يئتيردين ايگيدلر يوزلر ياشيندا
اونوتما تەلاڧر، اونوتما منى!

دۇيما دىم سويونا، اكملك، آشينا
غريب لىر گۇز تىكىب توپراق، داشينا
آسلانى يوخ، نەلىر گلىدى باشينا؟
اونوتما تەلاڧر، اونوتما منى!

سحر آچان گولون، نرگس قوخوسو
گئىجە اسن يىلى، دادلى يوخوسو
بىلمەدى وطنين دادين چوخوسو
اونوتما تەلاڧر، اونوتما منى!

باغ لارين ميوه سى - انجىر ايله نار
سندن آيرىلالى كيمسه اولمورىار
بوتون دونيا اولموش باشىمىزا دار
اونوتما تەلاڧر، اونوتما منى!

قلعه نين دوره سى، - صحبتلى دوست لار
گئىدىلر خوجالار، داغىلىدى بوست لار
آلچاق لار قالخدىلار، هئىچ اولدو اوست لىر
اونوتما تەلاڧر، اونوتما منى!

بايرامى گلىردى كئفلى - صفالى
بوتون انسان لارى دوغرو، وفالى
سن سىز بو ملتىن حالى جفالى
اونوتمام تەلاڧر، اونوتما منى !

يوز ايل قالسام غربت ائلده، گلىرم
توپراغىن قۇخلايب الە آلىرام
سنى بىر تاج ائدىب باشا سالىرام
اونوتمام تەلاڧر، اونوتما منى !

بابا اوغلو ! گونوم حسرت لە كئچدى
اغيار شىرتىنى دولوسون ايچدى
غربت كۆينەيىنى بويونا بىچدى
اونوتمام تەلاڧر، اونوتما منى !

قالماسين

كندىم آلدىم، چىخدىم يوردون يثرىندىن
دوشمن لىر اليندە دالىم قالماسين
رقىب لىر يوردومون بىلمىز سىزىندىن
كافرىن دىلىندە حالىم قالماسين

آنادان اولالى باشىم هاوالى
دارغىن دىر بو باشىم، يارلا سئودالى
حرامى سئومەدىم، يئدىم حلالى
دىن سىزلىر يانىندا اليم قالماسين

ھىر بىر سۆزدىن دئدىم، او يار بىلمىزدى
آغلالتدى يار منى، ياشىم سىلمىزدى
غم - قھىر چوخالدى، عجب آلامىزدى
چۆل لردە، صحرادا يولوم قالماسين

آيرىلدىم ائلىمدن، سحر يئلىندىن
كىمسە بىلمز ايدى بولبول دىلىندىن
ايچردىم سويوندان، آخان سئلىندىن
آخان سولارىندا سئلىم قالماسىن

گوزگونلىرى باغلار ياپراق تۆككندە
غرىب بولبول دردلى - دردلى اۆتئندە
غنىچە گوللر شىرىن رنگىن سولاندا
ياپراق تۆكن باغدا گولوم قالماسىن

بىر گۆزلى سئودىم، اسمردى اوزو
ملكە بنزردى، جئىلاندى گۆزو
تمام دوغرو دئمز دىلىندە سۆزو
بى وفا يار يانا بئلىم^۱ قالماسىن

گئتدى ازلكىلر، بىر زاد قالمادى
دوست دوستو اونوتدو، يادا سالمادى
چوخ دردلرە دوشدو، دردین آلمادى
كۆنول سوز انساندا كۆنلوم قالماسىن

۱. بئلىم: بئنىم

نە آياغا دوردو، نە اليم آلدی
دوستون آجی سۆزو منە بىر بالدى
ايل لرین سئوداسين نە چئويک سالدی
ايرى كۆنول لردە داليم قالماسين

بابا اوغلو دئير دۇلوخدو گۆزوم
يازارام شعرلر، دوغرو دور سۆزوم
غربت ائلدە ھارا چئويريم اوزوم؟
يان باخان گۆزلردە فاليم قالماسين

نزار^۱ تەلاڧر

يانسىن چىراق لارىن، گولسون گول اوزون
آيرىلغىن منى از ر تەلاڧر!
اوتوردوم يانىندا يازام جان سۆزون
يورد صاحى يورددا گزر تەلاڧر!

باغ لارىن يئىشرسىن، مئىوہلر گولسون
گوللر رنگلى اولسون، تىكانلار اولسون
جوانلار ياشاسىن، صفا لار بولسون
تئل لر ين چالغى سىن سازار^۲ تەلاڧر!

چاير- چيمن آچار؛ گليردى بهار
يارسىز قالديم چؤلده، سىنسن منە يار
آيرىلمىشديم سندن، دنيا باشا دار
قارا ھىجا يازديم بزر تەلاڧر!

۱. آلتىن
۲. سىرلندىرەمەك

توتولسون قالا میز، بزَنسین بازار
قلبیم مجنون اولدو سنین له گزر
عشقینه هر زمان قلم لر یازار
صحرا اورتاسیندا نزار ته لافر!

یوکسک ده قورولسون اولو بایراق لار
قارالار سویولسون، آسیلسین آغلار
بیشسین قازان آشلار، قوورولسون یاغلار
دوشمنین ائدیبدیر بئزار ته لافر!

شهیدلر وئرمیشیک؛ مزاردا یاتار
یادلادیقجا جوان، درده درد قاتار
بیتسین چيله گون لر گئری یه آتار
محبتین چو خدور، هزار ته لافر!

گوندوزو صحبت لی، گئجه لر صفا
ایل لر اولدو سن سیز چکیرم جفا
بیاض اولدو ساققال، قورودو قافا
محبت دن چو خدو، جیزار ته لافر!

ھەريانى دولاندىم اۋزو جنتىم
مملكتىم، جانىم، فخرى عزتىم
آتالار توپراغى حیات - مەتەم
باشىنا گلەنى يازار تەلەفر!

دوغوم اۋلكە سىدىر؛ باشىمىن تاجى
داھا گىتسىن، يىتىر، چىگنەمەم آجى
بابا اوغلو دئىر بودور علاجى، -
يورد آدىن سىنەدە قازار تەلەفر!

كىمىسە كىمىسەنى بىنمىر

نە كۇتۇ زمانا قالدېق

كىمىسە كىمىسەنى بىنمىر

عجب ايشە خيال دالدېق

كىمىسە كىمىسەنى بىنمىر

ھەر كىس دئىر مەن بىر آغا

كۆكسۇن دايامش بوش داغا

آز قالدې يئره داش ياغا

كىمىسە كىمىسەنى بىنمىر

بولورسان بىر سۆزو سۇر، سىن!
بىر سۆيلەيىپ بىر دە دور، سىن!
بىر انسان كۆنلۈنۈ قور، سىن!
كىمىسە كىمىسەنى بىنمىر

بىر علمى يوخ، ايسىتر اوچا
هر گلن كروان لا كۆچە
اتىدىيى ھئى گئىدىر پوچا
كىمىسە كىمىسەنى بىنمىر

عارفە يوخ دور اعتبار
علمى يوخ، ائدر اختىبار
محزون اولدو هر بختىار
كىمىسە كىمىسەنى بىنمىر

كىچىك ياشلى بىنمەيىر
بۇيوك ھنگىندىن ائتمەيىر^۱
دوغرو بىر سۆزە قانمايىر
كىمىسە كىمىسەنى بىنمىر

۱. اوز دندىيىندىن باشقا، ھىچ بىر سۆز قبول ائتمەيىر.

قالمادی مجلس حؤرمتی
جاهیل چوخ، بيلمز همتی
گئتدی هر کسین هیبتی
کیمسه کیمسه نی بَینمیر

بو ایشلر اوره ییم سیخدی
بیلن، بيلمه یین آر چیخدی
اسلامین ارکانین ییخدی
کیمسه کیمسه نی بَینمیر

بابا اوغلو دردین یازدی
عارف لر مجلسین گزدی
حسرت له جانینی ازدی
کیمسه کیمسه نی بَینمیر

هر شئى منيم

داغلارين باشيني آليدير دومان
داغلار منيم، چؤل لر منيم، يول منيم
ظاليم لر اليندن حاليميز يامان
دوغرو منيم، گئرچك منيم، ديل منيم

بولبول كيמי دالدان دالا قونارام
عاشقم، معشوقه سئودا سونارام
بو عشق آتشينده من ده يانارام
بولبول منيم، عاشق منيم، گول منيم

باغ لار آچدى ياپراق، غنچە گول اولدو
سؤيله هانسى عاشق مورازين بولدو؟
سئودانين يولوندا جانى درد دولدو
چاير منيم، چمن منيم، سئل منيم

او يار زولفون بوروب، چينينه سالميش
بىر باخيشدا عقليم، فيكرىمى آلميش
منيم كىمى معجون خياله دالميش
ساچ لار منيم، زولفو منيم، قىل منيم

عاشيق لار بسته سين اوخوردو ديلم
نازلى يار كؤچه لى، قىرىلدى بئليم
كئچدى كئچن عؤمور، داغىلدى ائليم
سازلار منيم، سؤزلىر منيم، تئل منيم

گؤزله ديم يول لارى، گلن اولمادى
خسته لنديم، او يار منه گلমে دى
گئتدى غربت ائله، بوردا قالمادى
دردلىر منيم، درمان منيم، ال منيم

بولاغا ائندىم من، يارى گۇرماغا
نازلى يارين احوالىنى سورماغا
ايپىك، بياض، گۇزل الين آلماغا
چشمه منىم، بولاغ منىم، گۇل منىم

دوشدو يادا گۇزل باغچالار، باغلار
كۇنول گئدر گزر، تپه لر، داغلار
كىمسە سىز قالمىشىق، گۇزوم قان آغلار
مىلت منىم، دوست لار منىم، بال منىم

بابا اوغلو دئىر سۇيله يىن يازىم
دوست لارىم يوخ نئجه باغلارى گزىم؟
وطن توپراغىندا مزارىم قازىم
مزار منىم، توپراق منىم، شال منىم

اۋوچويدوم دولاندىم

اۋوچويدوم، دولاندىم يارىن آردىنجا
بولبول كىمى اوچدو گىتدى دالىمدان
باغبانچى تىك باغچا گولون درىنجه
آنلامادى گىتدى نازلى حالىمدان

دولانا- دولانا گلدىم بىر گۈلە
اطرافىندا چايىر- چىمن بىر دولا^۱
قويون- قوزو سىرمىش قوجا بىر قولا
اۋوچويام گىلمىشم اوزاق ائىلمدن

دئدى اۋتور اوغلىم، سۆزونو سۆيلە
نەدن دولانىرسان، حالىن نە بۆيلە؟!
توتارسان سۆزومو، بىر حىكمە^۲ دىنلە
آل ايچ بو قەھەنى سىن دە الىمدىن!

۱. دول: گۈلمەچە. سىر بىر كەسى.

۲. حىكمە: سۆز.

مىچنونام بىر گۈزل اوچون گزرم
اۋوچويدوم نۇوچادا^۱ درين قازارام
چۇلر دولانىرام، سۇزلر يازارام
آيدان بىر پارچادير، گىتمز بلىمدن^۲

ايچديم قهوه؛ قوجا يانيندان گىتديم
دولانيرديم داغ- داش حاليمدان بيتديم
قاچ زمان فيرلانديم، بيلمم نه اتتديم؟
ائشيدن لر سۇيلر، چالير تئليمدن

گلدیم، ياشيل سولار، باغچالى باغا
ايچينده گۈزلر، گول باخ سن چاغا
قىرميز بوياميش لار گۈي رنگي آغا
ايچديم سولاريندان سانديم سئليمدن

بو باغدا گۈزلر، نه دئيم، چوخدور
اۋوچولارين بوندان خبري يوخدور
اويارين ووردوغو جانيمه اوخدور
بىر سۇز ده گلهمير باشقا ديليمدن

۱. نۇوچا: اۋوچونون گيزلندييى يئر، پوسقو
۲. بل: بىلىك، بنين

آخار سولار آرخدان؛ سانكى گۆز ياشى
بىر آرواد قوروبدور قازانى، آشى
گۆزلر دولانير، دولاميش باشى
قىزلار گلدی باشا، ساغدان سولومدان

گولورلر، سۆيلرلر گۆزلرى قارا
او دلبردير، ساليب منى ده دارا
داغ- داش دولانيرام، بىر بۆيله يارا
عقلىم باشدان آلدی، چاشديم يولومدان

يىغدىلار باغچانين، باغين گوللرين
سۆيلهديلر منه يارين يوللارين
اوردا ايچديم سويوق- سرين سولارين
يار گئدهلى ديزيم قالخماز بئلىمدن

گلدیم، نازلى يارين يانينا گلدیم
محبتلى كۆنلوم جانينا سالدیم
عاشقم، مجنونون ماليني آلدیم
سن سيز حسرت ليم، كئچم گؤلومدن

شوكور اولسون يارلا قۇووشدوم بو گون
گۈزل اولماديسا، اولورام سورگون
بايرام دير، صفادير، كنديمه او گون،
يارين جاني شادلى اوزوم گولمه دن

بابا او غلو دئير قوربان او يارا
يارسيز چكيليرم دونيادا دارا
يار گندهلى بوردان گئيميشديم قارا
ياپيشميش گۈزل يار، قويمور قولومدان

ايل لىر محزون

ايل لىر كئچدى غربت ائلده
زمان محزون، ائل لىر محزون
قالمادى گئىرچك سۆز ديلده
گون لىر محزون، ايل لىر محزون

كسىلدى گليب- گئدن لىر
نفسىنى درويش ائدن لىر
يولچو جىزماسىن گئىن لىر
يولچو محزون، يول لار محزون

غربت ائل بوكدو بئلىمى
چالماز چالينان تئلىمى
قوروتدو آخان سئلىمى
سولار محزون، گؤل لىر محزون

آغلادىم ياش دولدو گۈزە
دولت باخماز دوشگون سۈزە
كىمسە باخمىر نىجە اوزە
بدن محزون، اللىر محزون

قورو توپراق مسكن اولدو
سۈيىلە كىم مورازىن بولدو؟
چوخ اوشاق بو چۆلدە اۆلدو
صحرا محزون، چۆللىر محزون

ھاردا اكىن، ھاردا بىچىن
گلىن گوناھلاردان كىچىن
حقىن شرايىنى ايچىن
سولار محزون، سىللىر محزون

آغا، پاشا دۆندو قولا
وار شى آلنىمازدى پولا
آرى كوسدو، قونماز گولە
آرى محزون، باللار محزون

سولدىۋ باغچا ايله باغلار
يول وىرمەيىر گىئىم داغلار
اۋلو اولموش گىزن ساغلار
ياغمور محزون، يىللر محزون

جۈھرى بوش يىرە ساتمام
يوردوم اورەيىمدن آتمام
دېلە باشقا دىلى قاتمام
سازىم محزون، تىللر محزون

ھىر كىس گۈزلر يولو دۈنە
توپراغىن اوستوندى قونا
دوستونا قوللار اوز سونا^۱
قوللار محزون، حاللار محزون

بابا اوغلو گوللر آچماز
كۈنول سولغون، سو دا ايچمز
بارىن تۈكموش باغا كىچمز
گولشن محزون، گوللر محزون

۱. دوستو يولوندا قول (بندە) باغىشلایا ياخود آزاد اندە.

اويان

اويان كۆنول، اويان غفلت دە قالما!
كئىچىر يولچو كروان، سنى بىكلمز
پوچ خيالا داليب، فكرينه سالما،
دورماز عۆمور گئدر، سنى اكلمز!

يئرى، يول ياخين دىر، گئرى يە دۆنمه!
قوروموش آغاجين دالينا قونما!
شكرين، شربتتين ياد ائله سونما!
دوشرسه يوك لىرىن، سنى يوكلمز.

كروان كئچسە، يولون چوخ اوزاق اولور
قاليرسان ديل لردە، يوك يئردە قالير
يار دوغرو اولماسا، دار گونده سالير
سزىنى ساخلاماز، حالين دوگلمز^۱

بابا اوغلو كمر باغلا بئلىنە
ياز سؤزونو حق دە گتير دىلىنە
يولون سالما كؤتو انسان يولونا
يالانچى اولان لار گئىرچك اوگلمز

قالان عۇمروم غربت ائلدە بىتىردىم

نە بىر قارا يىل دىر، اسدى باشىما
قالان عۇمروم غربت ائلدە بىتىردىم
فلک آغو^۱ قاتدى منىم آشىما
قالان عۇمروم غربت ائلدە بىتىردىم

سىزە من سۇيلىه يىم اى شانلى ائل لىر
منە مسكن اولوب صحرالار، چۇل لىر
بىر يانندان يىل گلىر، بىر يانندان سئل لىر
قالان عۇمروم غربت ائلدە بىتىردىم

ھەريانا باخارام يوخدور بىر گۆرن
بو فقير ملّە گئىرچىك يول قوران
دوشگون لىر حالينى آرايىب، سوران
قالان عۆمروم غربت ائلدە بىتىردىم

گئىدى صفالى گون، اولمادى چارا
غربت دردى آچدى، ايچردە يارا
يار گئەلى گئىمىش بدنيم قارا
قالان عۆمروم غربت ائلدە بىتىردىم

سحر اسن يئلىم، گول، باغچا - بارىم
نە سئوگىلى قالدى، نە اسكى يارىم
دۆرد يان آچىق خىمە اولوبدور دارىم
قالان عۆمروم غربت ائلدە بىتىردىم

گۆرمە دىيىم ايش لىر گلدى باشىما
ظالىم گۆز تىكىبدىر توپراق - داشىما
قوجالىق دوشوبدور ساغ گنج ياشىما
قالان عۆمروم غربت ائلدە بىتىردىم

گون- گون سايدىم، گلن اولمادى منە
حسرتىم چوخالدى نە دئىم آنا
غم- قەھر اوتوردو ايل لردىر جانا
قالان عۆمروم غربت ائلدە بىتىردىم

نە زمان بىتريار، بو قارا گونلر؟!
اسكى گونلر كىمى گئىرم دونلار
گۆزل عشقين سوندوم،^۱ گلەمدى اونلار
قالان عۆمروم غربت ائلدە بىتىردىم

بابا اوغلو گئىجە- گوندوز يول گۆزلر
غربت ساچ آغارىدى، سارالدى اوزلر
دۇنونجە يوردونا دردىنى سۆزلر
قالان عۆمروم غربت ائلدە بىتىردىم

بو جانی قوربان ائتمیشم

غربت ائلده ظلم اذیت گؤرموشم
وطنه بو جانی قوربان ائتمیشم.
آنا جانیم من ده قوربان وئرمیشم
وطنه بو جانی قوربان ائتمیشم.

سن گئده لی گؤزوم یاشی آخماقدا
ننه ن گؤزلور سنی یولا باخماقدا
دیزین دؤیوب جانین آتش یاخماقدا
وطنه بو جانی قوربان ائتمیشم.

قارداش لارين قاليب يىغيب باشيما
سن سىز، فلک آغو قاتدى آشيما
سن گئەلى آغلار دوشدو باشيما
وطنە بو جانى قوربان ائتميشم.

آنا منزىلمى^۱ آلدیم، آغلاما!
قارالار گئيىبن جانين داغلاما!
دُعا ائله، حق قابى سين باغلاما!
وطنە بو جانى قوربان ائتميشم.

ھاردا قالدين يا وروم، خبرين آلدیم
دويدوم شھيد اولدون، خياله دالديم
سن گئەلى يا وروم قارادا قالديم
وطنە بو جانى قوربان ائتميشم.

ھەر آخشام گۈزلرم قابى چالاسان
يا وروم بۇيلە گليب اليم آلاسان
گول جمالين گۈروم قارشى دوراسان
وطنە بو جانى قوربان ائتميشم.

۱. منزله. منزل. او دونيادا اۈز يئرىمى تانرى دان آلدیم.

چوخ آغلادیم یا وروم، چارا اولمادی
سن سیز او غلوم کی مسه در دیم آلمادی
ها گؤزله دیم یولون، خبر گلمه دی
وطنه بو جانی قوربان ائتمیشم.

آرواد- اوشاق هپسی گؤزله ییر سنی
گل یان دیر ما هجران اودونا منی
باسیم دا باغریما او گون لر هانی؟
وطنه بو جانی قوربان ائتمیشم.

بابا او غلو یازما، آغلانما بیزی!
من گئده رم بوردان، گؤزلرم سیزی
سومار لادیم 'آنا او غلانی - قیزی
وطنه بو جانی قوربان ائتمیشم.

غريب بولبول

سولدىۋ باغ لار گىتىدى بىر داھا دۇنمىز
نە فرىاد ائدرىسن، اى غريب بولبول
دارىلان بولبولوم گولونە قونماز
نە فرىاد ائدرىسن، اى غريب بولبول؟

بھار گلىدى، آچدى چايىر - چىمن لىر
چكىلىدى باشىما قارا دومان لار
بىر قاچ ايل كىچىبىدىر ازل زمان لار
نە فرىاد ائدرىسن، اى غريب بولبول؟

آغاچلار یا پراغین تۆکدو، قالمادی
قورودو کۆک لری، سویو سالمادی
آغلار باغبانچی سیز دردین آلمادی
نە فریاد ائدرسن، ای غریب بولبول؟

گولوم آچماز اولدو، ازلدن سولدو
محزون آری گلدی دالینا قوندو
غریب لر یوردونا، عشقینه دؤندو
نە فریاد ائدرسن، ای غریب بولبول؟

اۆلکی گونلری بولوب گۆرمزسن
یورما اؤزونو سن، داها قورمازسان
کئچدی عشقین، دوغرو یاری بولمازسان
نە فریاد ائدرسن، ای غریب بولبول؟

قورودو باغلاریم، چیچک لر آچماز
بولانیب بو گول لر قونان قوش ایچمز
باغبانچی باغیندان باشقایا کئچمز
نە فریاد ائدرسن، ای غریب بولبول؟

غريبلرین حالین بیر سوران اولماز
بیر دولدویسا، بیر دە کۆنوله دولماز
فقیرلر دونیادا مورا زین بولماز
نە فریاد ائدرسن، ای غریب بولبول؟

دیلیم سۆیلر، کۆنول عشقینده یانار
دوستون سۆزلرینه نئجه دە قانار
چوخ سنین تک بولبول آغلار، گون سانار
نە فریاد ائدرسن، ای غریب بولبول؟

بابا اوغلو دئیر فریاد ائیلەمە
دردینی تانری دان باشقا سۆیلەمە
جاهیل لر سۆزونو سن دە دینلەمە
نە فریاد ائدرسن، ای غریب بولبول؟

غربتدە عاشق

يولا باخديم، گۇزوم دومان چكمكده
غربتدە گونلرين كئچيردن عاشق
بو گون بيتدى، يارين اومود اككمكده
غربتدە گونلرين كئچيردن عاشق

بيريئل اسدى دالغلادى باشىمى
داملاذيب آخيتدى گۇزدن ياشىمى
اۇلدويسم يازارسيز مزار داشىمى، -
غربتدە گونلرين كئچيردن عاشق

قەردە، حسرت دە كئچردى گونلر
قارالار بوياندى آغ ايكن دۇنلار
نە بىر حالا سالدى باشىمى بونلار
غربتە گونلر ين كئچىردن عاشق

شەرىمىن قوخوسون يئل دە قوخلاردىم
دوستا صحبت، دوشمان جانين اوخلاردىم
يارالى بدننى دائىم يوخلاردىم
غربتە گونلر ين كئچىردن عاشق

گئجە - گوندوز دستان يازدىم كۆيومە
هر زمان سۆز آتیب دىدى خويوما
بولانىق سئل گليب آخدى سويوما
غربتە گونلر ين كئچىردن عاشق

آخشام اولدو گۆزوم ياشى دورمادى
تەلاڧرسىز بىر يورد منى سورمادى
چوخ گۆزلەدىم، دوستو گۆزوم گۆرمەدى
غربتە گونلر ين كئچىردن عاشق

تىكان لار ايچيندە بىر رنگلى گولم
سولارى قوروموش صحرايام، چۆلم
ھىر بىر ياندىن دالى قىرىلمىش قولام
غىرىتدە گون لىرىن كىچىردىن عاشق

ايل لىر كىچىدى، دردىم يازان اولمادى
كۆنول اونا گۆرە بىر جان بولمادى
دوغرو جاندىن منە بىر سۆز گولمەدى
غىرىتدە گون لىرىن كىچىردىن عاشق

بابا اوغلو! غىرىت قىردى بىلىمى
بى وفا اولان لار چالدى تىلىمى
ھىسرت قالدىم قورخام گۆرمم ائلىمى
غىرىتدە گون لىرىن كىچىردىن عاشق



Tələfərdən incə səslər

Casım Babaoğlu



یانسین چیراق لارین، گولسون گول اوزون

آیریلغین منی از رته لافر!

اوتوردوم یانیندا یازام جان سؤزون

یورد صاحبی یوردا گزر ته لافر!

ISBN:978-622-6089-87-6



9 786226 089876



انتشارات حکیم نظامی گنجه‌ای